

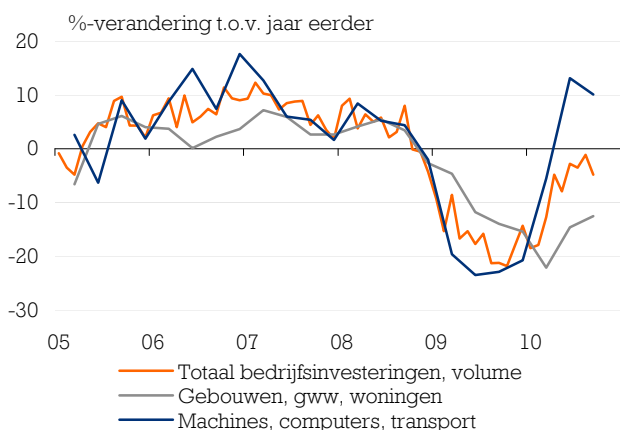
Investerings

Bedrijfsinvesteringen op weg naar herstel

Bedrijven investeren nog steeds minder dan een jaar eerder. De krimp neemt echter wel snel af. De toegenomen kredietvraag van ondernemers wijst op verder herstel.

- Ondanks het herstel van de Nederlandse economie in de afgelopen kwartalen **investeren bedrijven nog steeds minder** dan een jaar eerder. Dat blijkt uit de maandelijkse indicator van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het investeringsvolume lag in september 4,8% lager dan een jaar eerder. De terughoudendheid van bedrijven is niet vreemd. In het derde kwartaal gaf 30% van de bedrijven aan dat 'onvoldoende vraag' nog steeds de grootste productiebelemmering is. Slechts 2% noemt een tekort aan machines en werkruimte het belangrijkste probleem. *Uitbreidingsinvesteringen* zullen dus niet bovenaan de agenda van ondernemers staan. Dat zal gezien de verwachting van een ondermaats economisch herstel niet snel veranderen.

Figuur 1 Krimp bedrijfsinvesteringen neemt af

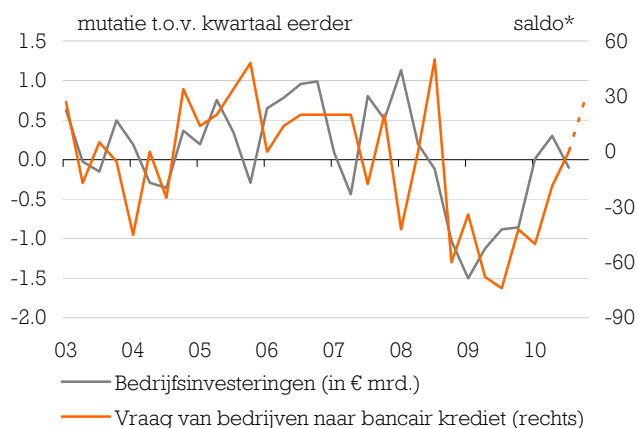
Bron: CBS, Ecwin, bewerking ING

- Toch is het tempo waarmee de investeringen dalen aanzienlijk afgenomen.** In 2009 kromp het investeringsvolume namelijk nog met ruim 16%. In gebouwen en woningen wordt nog steeds fors minder geïnvesteerd, maar bedrijven schaffen sinds kort wel meer machines, computers en voertuigen aan. Dit zullen

vooral *vervangingsinvesteringen* zijn. Vanwege de crisis zijn veel vervangingsprojecten de afgelopen 2 jaar stilgezet, maar zeker bedrijfsmiddelen met een economisch korte levensduur zullen nu aan vervanging toe zijn.

- De voorzichtige opleving in de bedrijfsinvesteringen is ook terug te zien op de markt voor bancair krediet.** Uit de *Bank Lending Survey* – een kwartaalenquête van DNB onder Nederlandse banken – blijkt dat de vraag van bedrijven naar bancair krediet aantrekt. Nederlandse banken – goed voor 70% van het bancair krediet aan Nederlandse bedrijven – verwachten voor het lopende kwartaal weer een toename van de kredietvraag. Dit geldt voor zowel kortlopend krediet, dat veelal ter financiering van voorraden en werkkapitaal wordt aangetrokken, als langlopende leningen, die eerder voor investeringen worden gebruikt. Kortom, er zijn signalen dat de bedrijfsinvesteringen op de weg naar herstel zitten.

Figuur 2 Tijl keert op markt voor bancair krediet

Bron: Ecwin, DNB, bewerking ING.

* '+' = toename van kredietvraag, '-' = afname van kredietvraag. Vierde kwartaal betreft verwachting van banken o.b.v. DNB-enquête.

Dimitry Fleming
ING Economisch Bureau
020 56 39497
dimitry.fleming@ing.nl

Cijfers uitgelicht

Disclaimer

De informatie in dit rapport geeft de persoonlijke mening weer van de analist(en) en geen enkel deel van de beloning van de analist(en) was, is, of zal direct of indirect gerelateerd zijn aan het opnemen van specifieke aanbevelingen of meningen in dit rapport. De analisten die aan deze publicatie hebben bijgedragen voldoen allen aan de vereisten zoals gesteld door hun nationale toezichthouders aan de uitoefening van hun vak. Deze publicatie is opgesteld namens ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam en slechts bedoeld ter informatie van haar cliënten. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Deze publicatie is geen beleggingsaanbeveling noch een aanbieding of uitnodiging tot koop of verkoop van enig financieel instrument. ING Bank N.V. betreft haar informatie van betrouwbaar geachte bronnen en heeft alle mogelijk zorg betracht om er voor te zorgen dat ten tijde van de publicatie de informatie waarop zij haar visie in dit rapport heeft gebaseerd niet onjuist of misleidend is. ING Bank N.V. geeft geen garantie dat de door haar gebruikte informatie accuraat of compleet is. De informatie in dit rapport kan gewijzigd worden zonder enige vorm van aankondiging. ING Bank N.V. noch één of meer van haar directeuren of werknemers aanvaardt enige aansprakelijkheid voor enig direct of indirect verlies of schade voortkomend uit het gebruik van (de inhoud van) deze publicatie alsmede voor druk- en zetfouten in deze publicatie. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Overneming van gegevens uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron wordt vermeld. In Nederland is ING Bank N.V. geregistreerd bij en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten.
